

BACHELOR POLITICOLOGIE

FACULTEIT MAATSCHAPPIJ- EN GEDRAGSWETENSCHAPPEN,
UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0613.UvA

© 2017 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDING POLITICOLOGIE VAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	5
SAMENSTELLING VAN HET PANEL.....	5
WERKWIJZE VAN HET PANEL	6
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL.....	9
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING	13
BIJLAGEN	25
BIJLAGE 1: CURRICULA VITAE VAN DE PANNELLEDEN	27
BIJLAGE 2: DOMEINSPECIFIEK REFERENTIEKADER.....	27
BIJLAGE 3: BEOOGDE EINDKWALIFICATIES.....	31
BIJLAGE 4: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA.....	33
BIJLAGE 5: BEZOEKPROGRAMMA	35
BIJLAGE 6: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	39

Dit rapport is vastgesteld op 15 juni 2017.

RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDING POLITICOLOGIE VAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. 19 december 2014).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING

Bacheloropleiding Politicologie

Naam van de opleiding:	Politicologie
CROHO-nummer:	56606
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	WO
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	Geen
Locatie(s):	Amsterdam
Variant(en):	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Vervaldatum accreditatie:	3 juli 2018

Het bezoek van het visitatiepanel Politicologie aan de Faculteit der Maatschappij en Gedragwetenschappen van de Universiteit van Amsterdam vond plaats op 18 en 19 april 2017.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Universiteit van Amsterdam
Status van de instelling:	Bekostigd
Resultaat instellingstoets:	positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 20 januari 2017 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de bacheloropleiding Politicologie beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. Marijke Breuning (voorzitter), Professor of Political Sciences, Department of Political Science, University of North Texas in Denton, Texas, USA;
- Dr. Renske Doorenspleet, Associate Professor, Department of Political Science and International Studies, University of Warwick, UK;
- Dr. Christien Van den Anker, Associate Professor of Politics and International Relations, Faculty of Health & Applied Sciences, University of the West of England in Bristol, UK;
- Prof. dr. Ferdi De Ville, co-directeur van het Centre for EU Studies, Universiteit Gent, België;
- Prof. dr. Peter Vermeersch, hoogleraar Politicologie, Faculteit Sociale Wetenschappen, Katholieke Universiteit Leuven, België;
- Prof. dr. Dirk De Bièvre, hoogleraar Internationale Politiek, Departement Politieke Wetenschappen, Universiteit Antwerpen, België;
- Kaisa de Bel (student-lid), derdejaars bachelorstudent Politicologie en tweedejaars bachelorstudent Rechtsgeleerdheid, Universiteit Leiden.

Het panel werd ondersteund door mevr. dr. Marianne van der Weiden, die optrad als secretaris.

De curricula vitae van de panelleden zijn opgenomen in Bijlage 1.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

Vorbereiding

QANU ontving de kritische zelfreflectie van de bacheloropleiding Politicologie op 2 maart 2017 en stuurde deze zowel per post als digitaal door aan de panelleden. Zij lazen de kritische zelfreflectie en formuleerden naar aanleiding ervan vragen en opmerkingen. De secretaris groepeerde de vragen en opmerkingen per onderwerp in een samengesteld document. Dit leidde niet tot additionele vragen aan de opleiding.

Naast de kritische zelfreflectie ontvingen de panelleden elk een aantal bachelorscripties. In samenspraak met de voorzitter van het panel selecteerde de secretaris een steekproef van vijftien scripties. Hierbij is bewust gekozen voor scripties uit verschillende beoordelingscategorieën: vijf met een laag cijfer (6.0-6.9), vijf met een gemiddeld cijfer (7.0-8.4) en vijf met een hoge beoordeling (8.5-9.9). Ook zijn scripties geselecteerd uit verschillende jaren (2014-2015 en 2015-2016). Bij de scripties ontvingen de leden ook de beoordelingsformulieren die door de examinatoren waren ingevuld.

De commissie besteedde zorg aan het beoordelen van het wetenschappelijk niveau van de scripties, de eisen die door de opleiding aan de scripties worden gesteld en de zorgvuldigheid van de inhoudelijke beoordeling daarvan door de staf. In de scriptie dient de student immers aan te tonen over de vereiste kwalificaties te beschikken. De leden stuurden hun bevindingen voorafgaand aan het bezoek aan de secretaris, die er een overzicht van opstelde. Een overzicht van de bestudeerde scripties is opgenomen in bijlage 6.

Voorafgaand aan het visitatiebezoek stelde de secretaris een conceptprogramma op, dat in overleg met de visitatiecoördinator bij de opleiding en de voorzitter van het panel werd aangepast aan de specifieke situatie van de opleiding. Op verzoek van QANU stelde de visitatiecoördinator representatieve gesprekspanels samen. Het panel ontving voorafgaand aan het bezoek een overzicht van de gesprekspartners en stemde in met de door de opleiding gemaakte selectie. Een overzicht van het programma met alle gesprekspartners is opgenomen als bijlage 5 bij dit rapport. Voorafgaand aan het locatiebezoek werden zowel medewerkers als studenten op de hoogte gebracht van een spreekuur, waarin zij vertrouwelijk met de commissie konden spreken. Van dit spreekuur is geen gebruik gemaakt.

Bezoek

Het bezoek aan de opleiding vond plaats op 18 en 19 april 2017. Voorafgaand aan het bezoek hield het panel op de avond van 17 april een voorbereidend overleg. Tijdens deze vergadering besprak het panel de eerste indrukken. Verder werden op grond van de inhoudelijke expertise van de panelleden afspraken gemaakt over de taakverdeling en noteerde het panel welke vragen het in de verschillende gesprekken wilde stellen.

Tijdens het bezoek sprak het panel met (een representatieve vertegenwoordiging van) het management, studenten, docenten, alumni en werkveld, opleidingscommissie en examencommissie. Het panel nam ook kennis van het materiaal dat ter inzage lag. Een overzicht van deze materialen is opgenomen in bijlage 6. Het panel heeft een deel van de laatste dag van het bezoek gebruikt om de mondelinge rapportage van de voorzitter voor te bereiden en te discussiëren over de beoordeling van de opleiding. Aan het einde van het bezoek presenteerde de voorzitter de algemene waarnemingen en indrukken van het panel over de bacheloropleiding.

Rapportage

De secretaris heeft op basis van de bevindingen van het panel een conceptrapport opgesteld. Dit conceptrapport is voorgelegd aan de leden van het panel en op basis van hun feedback aangepast. Na vaststelling is het conceptrapport vervolgens naar de instelling gestuurd voor een controle op feitelijke onjuistheden. De opmerkingen van de opleidingen zijn besproken met de voorzitter van het panel, waarna de secretaris het definitieve rapport opmaakte en voor een laatste ronde van commentaar rondstuurde aan het panel ter vaststelling.

Beslisregels

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden en de opleiding als geheel gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs verwacht mag worden van een bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont op meerdere vlakken ernstige tekortkomingen.

Voldoende

De opleiding voldoet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont over de volle breedte een acceptabel niveau.

Goed

De opleiding steekt systematisch uit boven de gangbare basiskwaliteit.

Excellent

De opleiding steekt systematisch ver uit boven de gangbare basiskwaliteit en geldt als een internationaal voorbeeld.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De bacheloropleiding Politicologie van de Universiteit van Amsterdam (UvA) beoogt academische professionals op te leiden die politieke vraagstukken vanuit meerdere (sub)disciplinaire invalshoeken en op meerdere analyseniveaus kunnen onderzoeken. Het doel van de opleiding is geformuleerd in eindtermen, die naar het oordeel van het panel in overeenstemming zijn met wat van een bacheloropleiding politicologie verwacht mag worden: ze passen bij het domeinspecifieke referentiekader en de Dublin descriptoren op bachelorniveau. Op basis daarvan mag verwacht worden dat afgestudeerden voldoende toegerust zijn voor een aansluitende masteropleiding en voor een positie op de arbeidsmarkt in bestuur en beleid. Binnen het landelijk vastgestelde referentiekader wil de opleiding van de UvA zich onderscheiden door de breedte aan onderwerpen en subdisciplines die in het programma wordt geboden. Het panel stelt vast dat dit door de omvang van de opleiding in aantallen studenten en stafleden waargemaakt kan worden. Het panel beoordeelt Standaard 1 als voldoende.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het driejarige programma biedt in het eerste jaar een brede politicologische basis, in het tweede jaar verbreding en verdieping, waarna specialisatie plaatsvindt in het derde jaar. Het programma is opgebouwd aan de hand van vier leerlijnen: inhoud, academische vaardigheden, methodische vaardigheden en professionele vaardigheden. Het panel is van oordeel dat het curriculum goed doordacht is. De combinatie van verbreding en verdieping is evenwichtig en de cumulatieve opbouw is aan de hand van de leerlijnen gewaarborgd. De professionele leerlijn wordt nog doorontwikkeld.

Parallel aan de hoorcolleges in het eerste jaar oefenen de studenten in werkgroepen hun academische vaardigheden. Deze semesterwerkgroepen zijn een apart vak en hebben hun eigen leerdoelen (academisch schrijven, lezen en analyseren van wetenschappelijke artikelen), maar er wordt gewerkt aan de hand van de inhoud van de hoorcolleges. De juniordocenten die deze werkgroepen verzorgen, zijn tevens mentor voor de studenten. De opleiding is voornemens het mentoraat uit te breiden naar het tweede jaar, in de hoop dat dit de vertraging en uitval na het eerste jaar zal verminderen. Het panel is het hiermee eens en adviseert daarbij rekening te houden met de mogelijke verschillen in behoefte tussen eerste- en tweedejaarsstudenten.

Voortbouwend op de gekozen specialisatie maken de studenten in het derde jaar een keuze voor de invulling van de keuzeruimte (30 EC) en hun bachelorwerkcolleges en -project. In de vrije keuzeruimte kunnen studenten keuzevakken of een minor volgen, een stage lopen, een periode in het buitenland studeren of een combinatie hiervan. Een student mag maximaal 12 EC besteden aan een stage. Het panel adviseert ook langere stages toe te staan, omdat het stageaanbod bij bijvoorbeeld overheidsinstellingen meestal langere periodes betreft. In een bachelorprojectgroep laten studenten in groepen van maximaal vijftien studenten zien dat ze redelijk zelfstandig een niet te ingewikkeld politicologisch vraagstuk kunnen onderzoeken en daar een individuele bachelorscriptie over kunnen schrijven. Jaarlijks worden ongeveer tien à twaalf projecten aangeboden, aansluitend bij de interesse en expertise van de staf en de belangstelling van de studenten voor de verschillende specialisaties. De thema's zijn redelijk breed, zodat studenten hun eigen thema erin kunnen passen. Het werken in een groep biedt structuur bij het werken aan de scriptie en zorgt ervoor dat studenten in het ritme blijven en gelijk klaar zijn. Ten aanzien van de afronding van het bachelorproject zijn er verschillen tussen de groepen in de gehanteerde deadlines en vorm van afsluiting. Het panel adviseert hier meer eenduidigheid in aan te brengen.

Door de combinatie van hoor- en werkcolleges in de eerste twee jaar biedt het onderwijs naar het oordeel van het panel voldoende mogelijkheden tot interactie. In de hoorcolleges en in het derde jaar krijgen de studenten les van ervaren docenten die specialist zijn op de betreffende thema's en die de verbinding met het onderzoek kunnen leggen. Studenten worden betrokken bij de inrichting van de opleiding via de studievereniging Machiavelli en de opleidingscommissie.

Jaarlijks beginnen honderdvijftig à tweehonderd studenten aan de bacheloropleiding politicologie. In het algemeen is het programma voldoende studeerbaar. Er zijn geen struikelvakken. Het viel het panel op dat de uitval en vertraging in het tweede jaar relatief groot zijn. De geplande uitbreiding van het mentoraat naar het tweede jaar zal dit moeten verhelpen.

De wetenschappelijke staf die voor de opleiding kan worden ingezet, is uitgebreid. Uit de kritische reflectie blijkt dat het onderwijs te lijden had onder de concurrentie van onderzoeksactiviteiten. Om de continuïteit en kwaliteit van het onderwijs te waarborgen zijn er nadere afspraken gemaakt en extra stafleden aangenomen die specifiek voor hun onderwijsmotivatie en -kwaliteit zijn geselecteerd en die uitsluitend een onderwijsaanstelling hebben. De eerste- en tweedejaarswerkgroepen worden verzorgd door juniordocenten die dicht bij de belevingswereld van de studenten staan. Promovendi worden vrijwel uitsluitend ingezet voor werkgroepen in het methodenonderwijs in het tweede jaar. Het panel stelt vast dat deze afspraken recht doen aan ieders kwalificaties en tegelijkertijd de kwaliteit van het onderwijs ten goede komen, maar wijst er wel op dat de voltijds-onderwijsaanstellingen niet de overhand mogen krijgen, om zo de nexus onderwijs – onderzoek (die juist een sterkte is van de UvA-opleiding) niet in gevaar te brengen.

De studiebegeleiding wordt vooral geboden door de mentoren. Daarnaast kunnen studenten een beroep doen op de studieadviseurs en voor meer specifieke vragen over stage of buitenlandverblijf op de daarvoor bestemde diensten. Dit alles creëert een samenhangende onderwijsleeromgeving die er naar het oordeel van het panel voor zorgt dat de instromende studenten de beoogde eindkwalificaties kunnen realiseren. Het panel beoordeelt Standaard 2 als voldoende.

Standaard 3: Toetsing

Op basis van de schriftelijke en mondelinge informatie stelt het panel vast dat de toetsing is gebaseerd op een deugdelijk toetsplan en voldoet aan de vereiste kwaliteitscriteria van validiteit, betrouwbaarheid en transparantie. Studenten vinden dat ze in het algemeen goede feedback krijgen, maar de reglementair vastgestelde nakijktermijn wordt daarbij niet altijd aangehouden. Ten aanzien van de beoordeling van de bachelorscriptie vindt het panel het noodzakelijk de criteria te verhelderen en het gebruik van het beoordelingsformulier te standaardiseren. De examencommissie heeft dit verbeterpunt ook uit eigen onderzoek vastgesteld en werkt hier nu aan. Het panel heeft vastgesteld dat de examencommissie en door haar ingestelde toetscommissie actief werken aan de borging van de toetskwaliteit. Het panel vindt het belangrijk dat de docenten hier collegiaal aan meewerken en dat het opleidingsmanagement hierop toeziet. Een ander punt dat het panel voor verbetering vatbaar vindt, is het inzetten van promovendi bij toetsing en beoordeling. De kritiekpunten wegen naar het oordeel van het panel niet op tegen de positieve aspecten. Het panel beoordeelt Standaard 3 als voldoende.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

Om het gerealiseerde eindniveau te beoordelen heeft het panel een steekproef van vijftien bachelorscripties en de bijbehorende beoordelingsformulieren bestudeerd en gesproken met een aantal alumni. Alle scripties zijn van voldoende niveau en laten zien dat de studenten de beoogde leerdoelen hebben behaald. In het algemeen kan het panel zich vinden in de cijfers die aan de verschillende scripties zijn toegekend. Over een aantal beoordelingsformulieren is het panel kritisch. Zoals bij standaard 3 aangegeven is dit inmiddels onderkend. Uit het gesprek met een aantal alumni bleek dat zij zich goed voorbereid voelen voor een aansluitende opleiding op masterniveau. Het panel concludeert dat de studenten de beoogde eindkwalificaties realiseren. Het panel beoordeelt Standaard 4 als voldoende.

Het panel constateert vanuit zijn internationale achtergrond (België, VS en VK) met waardering dat de Nederlandse opleidingen in internationaal perspectief duidelijker gestructureerd en doordacht zijn dan de opleidingen elders.

Ter verdere verbetering van de opleiding adviseert het panel de professionele leerlijn door te ontwikkelen en ook grotere stages toe te staan dan de 12 EC die een student daar nu maximaal aan mag besteden. Het panel ondersteunt het voornemen van de opleiding om het mentoraat uit te

breiden naar het tweede jaar en adviseert daarbij rekening te houden met de mogelijke verschillen in behoefte tussen eerste- en tweedejaarsstudenten. Omdat ook goede studenten verloren kunnen lopen, is het panel van oordeel dat een actiever monitoring- en uitnodigingsbeleid van de studieadviseur wenselijk is. Het panel adviseert in het aanstellingsbeleid te zorgen dat de verbinding tussen onderwijs en onderzoek gehandhaafd blijft. Het panel ondersteunt de ingezette activiteiten om de beoordeling van de bachelorscripties aan te scherpen en tot een verbeterd beoordelingsformulier te komen. Het panel adviseert tevens meer eenduidigheid aan te brengen in de afronding van de bachelorprojecten. Twee andere punten die het panel voor verbetering vatbaar vindt, zijn de nakijktermijnen die niet altijd nagekomen worden, en het inzetten van promovendi bij toetsing en beoordeling.

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Politicologie

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

De voorzitter en de secretaris van het panel verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 15 juni 2017

Prof. dr. Marijke Breuning

dr. Marianne van der Weiden

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde eindkwalificaties tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

De bacheloropleiding Politicologie van de Universiteit van Amsterdam (UvA) beoogt academische professionals op te leiden die politieke vraagstukken vanuit meerdere (sub)disciplinaire invalshoeken en op meerdere analyseniveaus kunnen onderzoeken. Studenten leren politieke structuren en processen te begrijpen door deze systematisch en kritisch te contextualiseren binnen relevante maatschappelijke ontwikkelingen op lokaal, nationaal, Europees en mondiaal niveau. Daartoe krijgen ze een brede inleiding in het vakgebied en ontwikkelen ze methodologische en andere academische vaardigheden, zoals analytisch en conceptueel denken en helder academisch schrijven en presenteren. Afgestudeerden kiezen meestal een vervolgstudie op masterniveau, maar kunnen ook direct tot de arbeidsmarkt toetreden, bijvoorbeeld als beleidsmedewerker, projectmanager, leraar of journalist.

Het doel van de opleiding is geformuleerd in eindtermen (zie bijlage 3) die gerelateerd zijn aan het domeinspecifieke referentiekader (zie bijlage 2) en de Dublin descriptoren op bachelorniveau. Daaruit blijkt naar het oordeel van het panel duidelijk dat de opleiding voldoet aan de nationaal en internationaal gemaakte afspraken voor een academische bacheloropleiding in de politicologie. Het hoofddoel van de opleiding is uitgewerkt in vier leerlijnen met elk hun eigen doelen (inhoud, academische vaardigheden, methodische vaardigheden en professionele vaardigheden). De leerlijn professionele vaardigheden is vrij recent toegevoegd, omdat het voor studenten niet altijd voldoende helder was hoe ze het geleerde konden inzetten op de arbeidsmarkt als ze niet opteren voor een academische carrière. Daardoor bleef het beroepsbeeld diffuus. Het panel herkent deze behoefte van de studenten en vindt deze leerlijn een passende reactie daarop. Deze verdient overigens nog wel verdere invulling en doorontwikkeling. Bij standaard 2 gaat het panel nader in op de leerlijnen in het curriculum.

Binnen het gedeelde referentiekader wil de opleiding van de UvA zich onderscheiden door de breedte aan onderwerpen en subdisciplines die in het programma wordt geboden. Het panel stelt vast dat dit door de omvang van de opleiding in aantallen studenten en stafleden waargemaakt kan worden. In de kritische reflectie is een vergelijking opgenomen met drie binnen- en drie buitenlandse politicologie-opleidingen. Deze vergelijking is vooral beschrijvend van aard. Het panel meent dat een meer analytische benadering tot meer diepgang en een reflectie op het eigen programma had kunnen leiden. Uit de beschrijving blijkt dat er in de opleiding aan de UvA meer dan elders aandacht is voor aanverwante disciplines en dat de opleiding veel keuzemogelijkheden biedt. De relatief grote aandacht voor methodenonderwijs en het werken aan onderzoeksvaardigheden vanaf het eerste jaar benadrukken het wetenschappelijke karakter van de opleiding.

Uit het gesprek dat het panel tijdens het bezoek met een aantal bachelorstudenten had, blijkt dat het brede karakter van de opleiding een belangrijke reden is om voor de opleiding aan de UvA te kiezen. Ook de aandacht voor een kritische manier van denken spreekt hen aan. Het panel stelt vast dat het profiel voldoende helder is en ook herkenbaar wordt gecommuniceerd.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de beoogde eindkwalificaties in overeenstemming zijn met wat van een bacheloropleiding politicologie verwacht mag worden: ze passen bij het domeinspecifieke referentiekader en de Dublin descriptoren op bachelorniveau. Op basis daarvan mag verwacht worden dat afgestudeerden voldoende toegerust zijn voor een aansluitende masteropleiding en voor een positie op de arbeidsmarkt in bestuur en beleid. De eindtermen maken voldoende duidelijk welke kennis, vaardigheden en attitude van afgestudeerde studenten wordt verwacht. Het brede profiel van de opleiding is voldoende helder en zal verder bij standaard 2 aan de orde komen.

Conclusie

Bacheloropleiding Politicologie: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Programma: inhoud en structuur

Het driejarige programma biedt in het eerste jaar een brede politicologische basis, in het tweede jaar verbreding en verdieping, waarna specialisatie plaatsvindt in het derde jaar. Hiermee biedt het curriculum een combinatie van verbreding (in de eerste helft van het programma) en verdieping (in de tweede helft). Voor een schematisch overzicht zie bijlage 4). Het panel vindt dit een goede opzet.

Het programma is opgebouwd aan de hand van de bij standaard 1 genoemde leerlijnen: inhoud, academische vaardigheden, methodische vaardigheden en professionele vaardigheden. In de inhoudelijke leerlijn krijgen studenten het eerste jaar in hoorcolleges de basisbegrippen en – theorieën van de politicologie aangeboden, waarbij ook aandacht wordt besteed aan de historische context. In het eerste semester van het tweede jaar komen daarnaast aanverwante disciplines aan bod (politieke economie en recht) en wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van de discipline in het vak Benaderingen en debatten in de politicologie. Parallel aan de hoorcolleges in het eerste jaar oefenen de studenten in werkgroepen hun academische vaardigheden. Deze werkgroepen lopen gedurende een heel semester. Ze zijn een apart vak en hebben hun eigen leerdoelen (academisch schrijven, lezen en analyseren van wetenschappelijke artikelen), maar er wordt gewerkt aan de hand van de inhoud van de hoorcolleges. De werkgroepbegeleiders zijn juniordocenten die meestal zelf aan de UvA de vakken hebben gevolgd, waardoor ze de literatuur en de inhoud van de colleges kennen. Deze informatie is overigens online beschikbaar. Voor inhoudelijke vragen worden de studenten verwezen naar de docent van het betreffende hoorcollege. Deze aanpak werkt zowel volgens de docenten als de studenten erg goed.

In het tweede jaar hebben de politicologische vakken ('Politieke economie', 'Benaderingen en debatten in de politicologie') hun eigen werkgroepen, waarin de academische vaardigheden aan bod komen. In het tweede semester van het tweede jaar kiezen de studenten een specialisatie: 'Internationale betrekkingen', 'Bestuur & beleid' of 'Politieke theorie en politiek gedrag'.

Daarnaast volgen ze gezamenlijk het vak 'Democratie en rechtvaardigheid'. Het panel stelt vast dat studenten in de eerste helft van de opleiding een gedegen basis krijgen aangereikt. In eerste instantie miste het panel een basisvak in de vergelijkende politicologie. Navraag leerde dat de vergelijkende politicologie met name aandacht krijgt in het eerstejaarsvak 'Politieke Structuren en Processen' (per 2017-18 heet dit vak 'Inleiding Politicologie') en in de kernmodule van de specialisatie 'Politieke theorie en gedrag'. Vanaf 2018-2019 zal de vergelijkende politicologie meer expliciet benoemd worden in het tweede jaar, onder meer in een nieuwe kernmodule 'Comparative Politics'.

Voortbouwend op de gekozen specialisatie maken de studenten in het derde jaar een keuze voor de invulling van de keuzeruimte (30 EC) en hun bachelorwerkcolleges en -project. In de vrije keuzeruimte kunnen studenten keuzevakken of een minor volgen, een stage lopen, een periode in het buitenland studeren of een combinatie hiervan. Een student mag maximaal 12 EC besteden aan een stage. Studenten vinden dat jammer, lieten ze het panel weten, omdat het bij veel stages, bijvoorbeeld bij de overheid, gaat om een fulltime periode van zes maanden. Het panel kreeg de indruk dat bachelorstudenten zich hierbij hebben neergelegd en een eventuele stage doorschuiven naar de masteropleiding. Veel studenten zijn in dat stadium geïnteresseerd in een stage, omdat het tot nieuwe ideeën leidt over een volgende stap en vaak een springplank is naar een baan of een project. Formeel is er in de masteropleiding geen ruimte voor een stage, maar sommige studenten kiezen ervoor om een dergelijke stage aansluitend aan de masteropleiding te volgen en daarvoor, na afronding van hun masterscriptie, nog als student ingeschreven te blijven staan. Het is in de bacheloropleiding in principe mogelijk een onderzoekstage te lopen, waarin stage en bachelorproject aan elkaar worden gekoppeld, maar de drempel hiervoor is hoog. Studenten moeten zelf de plek, begeleider en onderwerp regelen en toestemming verkrijgen van de examencommissie. Dit studiejaar hebben vier van de 220 studenten een dergelijke aanvraag ingediend. Het panel is het met de opleiding eens dat werkzaamheden in een stage van voldoende academisch niveau moeten zijn, maar vindt dat, als daaraan voldaan wordt, een stage van 30 EC acceptabel zou zijn.

Voor hun specialisatie kiezen de studenten in het derde jaar twee werkcolleges (6 resp. 12 EC) uit een breed aanbod. Tot slot nemen ze deel aan een bachelorprojectgroep (12 EC) waar ze in groepen van maximaal vijftien studenten laten zien dat ze redelijk zelfstandig een niet te ingewikkeld politicologisch vraagstuk kunnen onderzoeken en daar een individuele bachelorscriptie over kunnen schrijven. Jaarlijks worden ongeveer tien à twaalf projecten aangeboden, aansluitend bij de interesse en expertise van de staf en de belangstelling van de studenten voor de verschillende specialisaties. Elk jaar wordt ongeveer de helft van het aanbod vernieuwd. Het aandeel Nederlandstalige en Engelstalige werkcolleges is fifty-fifty. De thema's zijn redelijk breed, zodat studenten hun eigen thema erin kunnen passen. De staf lichtte toe dat het belangrijkste is dat studenten in een groep zitten en structuur hebben bij het werken aan hun scriptie, zodat studenten in het ritme blijven en gelijk klaar zijn. Inhoudelijk gaat het in feite om aparte miniprojecten. Het panel vindt dit een geschikte aanpak. De studenten zijn in het algemeen tevreden over het aanbod aan keuzemogelijkheden. Het is mogelijk een individueel project aan te vragen bij de examencommissie, maar dat vergt een flinke extra inspanning.

Ten aanzien van de afronding van het bachelorproject signaleren de studenten grote verschillen tussen de groepen. Niet elke docent hanteert dezelfde deadlines, wat tot onduidelijkheid leidt bij de studenten. In sommige groepen moeten de studenten hun scriptie ter afsluiting verdedigen, maar bij andere niet. Het panel adviseert hier meer eenduidigheid in aan te brengen.

De methodische leerlijn begint aan het einde van het eerste semester met het project Informatie verzamelen en bewerken (6 EC). In het tweede semester krijgen de studenten de Introductie tot politicologisch onderzoek, met een bijbehorende werkgroep (9 EC) en een afsluitend practicum Literatuuronderzoek (6 EC). In het tweede jaar wordt de leerlijn voortgezet met colleges en een werkgroep over onderzoeksmethoden (9 EC) en een project Verdieping van onderzoeksvaardigheden (6 EC). Deze lijn bereidt de studenten voor op het onderzoek dat ze in hun bachelorproject moeten uitvoeren. Het panel vindt dit een gedegen opzet.

De ontwikkeling van de professionele leerlijn is nog vrij recent. Het doel is de beroepspraktijk voor studenten meer zichtbaar te maken, door gastsprekers uit het werkveld uit te nodigen in de eerstejaarswerkgroepen en de hoorcolleges in het tweede en derde jaar. Het panel vroeg zich af wat het onderscheid is tussen de professionele en de vaardighedenleerlijn, omdat de academische vaardigheden immers nodig zijn voor een beroepsuitoefening op bachelorniveau. Het opleidingsmanagement is het daarmee eens, maar merkte dat studenten zich dat pas bewust zijn als ze na hun afstuderen enkele jaren werkzaam zijn geweest. De opleiding wil tegemoet komen aan de herhaalde vraag van de studenten om in de opleiding meer expliciet aandacht te besteden aan de voorbereiding op de arbeidsmarkt. In de leerlijn professionele vaardigheden is daarom interactie ingebouwd met het werkveld. De studenten lieten het panel weten dat ze de inzet van gastsprekers waardevol vinden. Bij de bachelorwerkcolleges is dit jaar een pilot uitgevoerd, waarbij een externe opdrachtgever is betrokken en waarbij studenten in een onderzoeks- of praktijkstage input verzamelen voor hun bachelorscriptie. In deze pilot formuleren de studenten hun onderzoeksvraag samen met de opdrachtgever en merken dat ze hun aanpak moeten aanpassen aan de situatie. Zo worden ze zich bewust hoe ze als academische professionals wetenschappelijke methoden moeten gebruiken in een professionele en praktisch gerichte setting. Het panel vindt deze pilot een interessante optie. Andere initiatieven op dit vlak zijn de werkcolleges Politieke journalistiek en Stadslab 020: werken aan armoede. Het panel stelt vast dat de professionele leerlijn tegemoet komt aan de behoefte van studenten en verdere doorontwikkeling verdient.

Het panel is van oordeel dat het curriculum goed doordacht is. De combinatie van verbreding en verdieping is evenwichtig en aan de hand van de leerlijnen is de cumulatieve opbouw gewaarborgd. Het panel heeft tijdens het bezoek de cursusmaterialen van een aantal cursussen ingezien en stelt vast dat die van het juiste niveau en up-to-date zijn.

Werkvormen

Door de combinatie van hoor- en werkcolleges in de eerste twee jaar biedt het onderwijs naar het oordeel van het panel voldoende mogelijkheden tot interactie. De opleiding heeft ervoor gekozen voor de werkgroepen juniordocenten in te zetten, die dicht bij de belevingswereld van de studenten staan en hen goed kunnen begeleiden bij de verwerking van de stof, het leren van academische vaardigheden en het leren studeren. In de hoorcolleges en in het derde jaar krijgen de studenten les van ervaren docenten die specialist zijn op de betreffende thema's en die de verbinding met het onderzoek kunnen leggen. In de loop van het curriculum worden de opdrachten groter en neemt de moeilijkheidsgraad toe en wordt van studenten steeds meer zelfstandigheid verwacht.

Een aantal bachelorwerkcolleges wordt in het Engels verzorgd. Doordat deze vakken ook door buitenlandse studenten gevolgd worden, krijgt het programma een internationale dimensie (internationalisation@home). Daarnaast biedt het Engelstalige onderwijs de studenten een voorbereiding op masterprogramma's die veelal Engelstalig zijn. Studenten die daaraan behoefte hebben, kunnen in de keuzeruimte het vak English refresher course (6 EC) volgen. Vanaf 2017-2018 zal het hele programma zowel in het Engels als het Nederlands gevolgd kunnen worden. De praktijk zal moeten uitwijzen of deze tweetalige opleiding de beoogde meerwaarde biedt. Het panel kan daar op dit moment geen oordeel over uitspreken.

Studenten worden betrokken bij de inrichting van de opleiding via de studievereniging Machiavelli en de opleidingscommissie. Elke cursus wordt geëvalueerd met behulp van digitale enquêtes (UvAQ) en elk semester organiseren de studentleden van de opleidingscommissie panelgesprekken bij een aantal vakken. Het doel van deze gesprekken is constructieve reflectie, eerst alleen met de studenten en in het tweede deel ook samen met de docent, en volgens de opleidingscommissie wordt het in het algemeen ook zo ervaren. Als follow-up kijkt de opleidingscommissie terug naar de evaluaties van vorige jaren. In de modulehandleiding moet een docent aangeven wat er is gedaan met vorige feedback. Uit het jaarverslag van de opleidingscommissie maakte het panel op dat er soms sprake is van hardnekkige problemen en te weinig responsiviteit van de docenten. De genoemde defensieve opstelling van een – overigens beperkt – aantal docenten had kennelijk te maken met de vrees dat de verslagen van panelgesprekken zouden worden gebruikt bij formele jaargesprekken. Naar

aanleiding van het signaal van de opleidingscommissie zijn hier nu duidelijke afspraken over gemaakt. Ook is de afgelopen jaar het evenwicht tussen onderwijs en onderzoek in het personeelsbeleid beter geworden. Het panel vindt dit goede ontwikkelingen.

Instroom en doorstroom

Jaarlijks beginnen honderdvijftig à tweehonderd studenten aan de bacheloropleiding politicologie. Ze worden toegelaten conform de wettelijke toelatingseisen. De opleiding probeert de aspirant-studenten een zo realistisch mogelijk beeld van de opleiding te geven door voorlichtingsactiviteiten en een zogenaamde matchingsprocedure. De vooraanmeldingen voor 2017-2018 zijn hoger dan in eerdere jaren, maar het onderwijsmanagement verwacht dat een eventuele instroom van driehonderd studenten zonder kwaliteitsverlies is op te vangen. Het onderwijs in het eerste jaar is eenvoudig op te schalen door meer werkgroepen te organiseren, en vervolgens is er genoeg tijd om het tweede en derde jaar voor te bereiden. Eventueel moeten in het derde jaar meer vakken als hoorcollege worden aangeboden, maar een groter aantal studenten leidt ook tot meer budget, zodat dit niet automatisch het geval hoeft te zijn.

Het viel het panel op dat de uitval en vertraging in het tweede jaar relatief groot zijn. De staf gaf hier tijdens het bezoek als verklaring voor dat studenten die het eerste jaar succesvol hebben afgerond, het tweede jaar onderschatten en extra nevenactiviteiten gaan ondernemen, zoals een bestuursfunctie of betaald werk. Ze worden dan verrast door het feit dat het tweede jaar inhoudelijk pittiger is en een hogere werkdruk heeft en komen er soms te laat achter dat ze teveel hooi op hun vork genomen hebben. Complicerende factoren zijn daarnaast dat er in het tweede jaar geen doorlopende werkgroepen meer zijn en dat studenten problemen hadden met het vak 'Inleiding recht voor politicologen' dat in het eerste blok aangeboden wordt. De opzet van dit vak zal met ingang van 2017-2018 worden herzien, waarmee de klachten hopelijk verholpen zijn. Het panel merkt op dat er een groot verschil is in de intensiteit van begeleiding tussen het eerste en het tweede studiejaar. Het is weliswaar terecht van de studenten steeds meer zelfstandigheid te verwachten, maar het panel vindt de overgang wel erg abrupt. Het panel ondersteunt daarom het voornemen van de opleiding om het mentoraat uit te breiden naar het tweede jaar en adviseert te monitoren of dit het gewenste effect heeft. Het panel adviseert daarbij rekening te houden met de mogelijke verschillen tussen eerste- en tweedejaarsstudenten en bij de tweedejaarsstudenten na te gaan waar ze behoefte aan hebben.

De studenten met wie het panel gesproken heeft, zijn in het algemeen voltijds met de opleiding bezig en vinden de studie in de loop van het curriculum veeleisender worden, vooral voor wie goede cijfers wil halen. Er zijn geen struikelvakken. De methodenvakken en het vak 'Politieke economie' werden eerder wel als zodanig ervaren, maar bij deze onderdelen wordt nu meer begeleiding gegeven door de invoering van werkgroepen. Het panel stelt vast dat het programma voldoende studeerbaar is.

Personeel

De wetenschappelijke staf die voor de opleiding kan worden ingezet, is uitgebreid. Uit de kritische reflectie blijkt dat het onderwijs te lijden had onder de concurrentie van onderzoeksactiviteiten. Onderzoek leek belangrijker dan onderwijs en er was een groot verloop onder de docenten die het onderwijs verzorgden. Daarover zijn nu nadere afspraken gemaakt. Stafleden moeten naast hun onderzoek voor twintig à dertig procent beschikbaar blijven voor onderwijs. Daarnaast zijn er drie vaste gepromoveerde docenten aangenomen die specifiek voor hun onderwijsmotivatie en -kwaliteit zijn geselecteerd en die uitsluitend een onderwijsaanstelling hebben. De eerste- en tweedejaarswerkgroepen worden verzorgd door juniordocenten die, zoals boven vermeld, dicht bij de belevingswereld van de studenten staan. Promovendi worden vrijwel uitsluitend ingezet voor werkgroepen in het methodenonderwijs in het tweede jaar. Het panel stelt vast dat deze afspraken recht doen aan ieders kwalificaties en tegelijkertijd de kwaliteit van het onderwijs ten goede komen. Het panel adviseert de komende tijd nauwlettend in het oog te houden of de verbinding tussen onderwijs en onderzoek gegarandeerd blijft.

De continuïteit van het onderwijs wordt geborgd doordat de grote hoorcollegevakken minimaal drie jaar door dezelfde docent worden gegeven en er een vaste kern van werkgroepdocenten is. De coördinator van de werkgroepen let erop dat het verloop onder deze laatste groep niet schoksgewijs plaatsvindt, maar dat de opgebouwde kennis door een geleidelijk verloop bewaard blijft. Nieuwe docenten worden door de coördinator van de betreffende cursus of leerlijn geïnformeerd over het onderwijs en wat van hen verwacht wordt. Ook ervaren docenten die uit een ander (buitenlands) onderwijssysteem komen, krijgen nadere informatie, bijvoorbeeld over de gehanteerde beoordelingssystematiek en de betekenis van cijfers. Verder krijgt elke nieuwe docent een buddy en is er horizontale uitwisseling van ervaringen, bijvoorbeeld tussen de juniordocenten. Alle docenten hebben de basiskwalificatie onderwijs (BKO) behaald of volgen de cursus. Het panel is van oordeel dat de docenten zowel inhoudelijk als didactisch goed gekwalificeerd zijn. De onderzoeksexpertise van de docenten wordt voor de studenten vooral in het derde jaar zichtbaar.

Studiebegeleiding

De studiebegeleiding van de studenten vindt met name plaats in de eerstejaarswerkgroepen, waar de docenten als mentor fungeren. Zij krijgen hiervoor in september/oktober een cursus gesprekstechniek met tips en oefeningen. Daarna volgen ze nog een cursus over diversiteit. In de werkgroepen krijgen de studenten begeleiding op maat, aan de hand van veel kleine oefeningen en uitgebreide feedback. Bij specifieke problemen kunnen studenten extra onderwijs krijgen buiten de opleiding om, bijvoorbeeld in schrijfvaardigheid of presenteren. Studenten met dyslexie of een andere functiebeperking kunnen om aanpassingen in het onderwijs, de practica of tentamens vragen.

Voor niet-inhoudelijke problemen kunnen studenten een beroep doen op de studieadviseurs, bijvoorbeeld bij vertraging of bij de keuze voor een specialisatie, keuzevak of minor. De studenten lieten het panel weten dat ze zich heel goed geholpen voelen door de studieadviseur. Wel kreeg het panel de indruk dat een actiever monitoring- en uitnodigingsbeleid goed zou zijn. Op dit moment worden studenten in het tweede jaar uitgenodigd voor een gesprek, maar niet alle studenten die dit nodig hebben, maken er gebruik van. Het panel is het eens dat studenten hierin ook een eigen verantwoordelijkheid hebben, maar in een grote opleiding als die aan de UvA kunnen ook goede studenten zich verloren voelen. Het panel hoopt dat dit ondervangen wordt door de voorgenomen uitbreiding van het mentoraat naar het tweede jaar.

Studenten die in het buitenland willen studeren, kunnen terecht bij het International Office CSW en bij het Bureau Internationale Samenwerking/Global Office van de UvA. Studenten die een stage willen lopen, kunnen een beroep doen op de stagecoördinator van de opleiding. Het aanbod aan stages kunnen ze vinden op de website UvA Job Board. Ter oriëntatie op de arbeidsmarkt organiseert de opleiding in samenwerking met de studievereniging Machiavelli een speciale dag met masterclasses, waar studenten alumni kunnen ontmoeten, kunnen netwerken met potentiële werkgevers en kunnen spreken met loopbaanadviseurs. Op facultair niveau wordt een vergelijkbare activiteit aangeboden door de Graduate School of Social Sciences. Het panel stelt vast dat er voor studenten voldoende ondersteuningsmogelijkheden zijn als ze onderdelen buiten de opleiding willen volgen.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat de inhoud en opbouw van het programma passen bij de beoogde eindkwalificaties en de gekozen profilering. Er zijn duidelijke leerlijnen die het programma structureren, terwijl er ook voldoende ruimte is voor specialisatie en eigen invulling, namelijk in de keuzeruimte en in de keuze van een onderwerp voor de bachelorscriptie. De werkgroepen die in het eerste jaar parallel lopen aan de hoorcolleges en het daaraan verbonden mentoraat, zijn een sterk punt. De betreffende juniordocenten zijn goed in staat de studenten te begeleiden bij het aanleren van de academische vaardigheden. Het is goed dat het mentoraat volgend jaar ook een plaats krijgt in het tweede studiejaar. Dit zal de vertraging en uitval in het tweede jaar waarschijnlijk tegengaan. Het panel adviseert bij de invulling van dit mentoraat rekening te houden met de mogelijke verschillen in behoefte tussen eerste- en tweedejaarsstudenten. De professionele leerlijn verdient nog verdere uitwerking. Studenten hebben hier duidelijk behoefte aan.

In dat verband adviseert het panel ook grotere stages toe te staan dan de 12 EC die een student daar nu maximaal aan mag besteden. Het programma bevat geen struikelvakken en het panel acht de studeerbaarheid voldoende. Het personeel is goed gekwalificeerd en de beschikbare expertise is breed. Er zijn maatregelen genomen om te voorkomen dat de onderwijskwaliteit te lijden heeft onder de grote onderzoeksinzet van stafleden. Het panel adviseert goed in het oog te houden dat de inzet van stafleden met uitsluitend een onderwijstaak niet ten koste gaat van de verbinding tussen onderwijs en onderzoek. De studiebegeleiding wordt vooral geboden door de mentoren. Daarnaast kunnen studenten een beroep doen op de studieadviseurs en voor meer specifieke vragen over stage of buitenlandverblijf op de daarvoor bestemde diensten. Het panel adviseert een actievere opstelling bij de studieadvisering en het initiatief niet geheel aan de studenten over te laten. Het zou goed zijn studenten die dreigen vertraging op te lopen, uit te nodigen voor een gesprek. Ondanks een aantal hierboven genoemde ontwikkelpunten slaagt de opleiding erin een samenhangende onderwijsleeromgeving te creëren, die er naar het oordeel van het panel voor zorgt dat de instromende studenten de beoogde eindkwalificaties kunnen realiseren.

Conclusie

Bacheloropleiding Politicologie: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting:

De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk. De examencommissie van de opleiding borgt de kwaliteit van de tentaminering en examinering.

Bevindingen

Het uitgangspunt van het toetsbeleid in de opleiding wordt in de kritische reflectie omschreven als een combinatie van vertrouwen in de professionaliteit van de docent en periodieke en gericht controle op de kwaliteit van de toetsing. Het toetsbeleid van de UvA vormt het kader voor dat van de faculteit en de opleiding.

Het panel heeft kunnen vaststellen dat gewerkt wordt met een variatie aan toetsvormen en dat de toetsvormen zijn afgestemd op de leerdoelen van het betreffende vak. Tijdens het bezoek heeft het panel de toetsen en gemaakte opgaven van een aantal cursussen ingezien. Op basis daarvan concludeert het panel dat het hierbij om toetsen van een passend niveau gaat.

Alle docenten die door de examencommissie als examinator zijn aangewezen, beschikken over een BKO en beschikken daardoor over de vereiste kwalificaties om toetsen te ontwikkelen. De opleidingsdirecteur kan een gemotiveerd verzoek indienen bij de examencommissie om docenten die geen BKO hebben of met het traject bezig zijn, de status van examinator te geven. Tijdens het bezoek vernam het panel dat promovendi worden ingezet ter ondersteuning bij het onderwijs, bij het nakijken van toetsen en ook bij de beoordeling van scripties. Zij doen dit onder verantwoordelijkheid van een examinator, maar het panel acht het risico reëel dat deze niet alles in detail zelf controleert. Het panel vindt dit een onwenselijke situatie.

Om de validiteit van toetsing te garanderen worden vormen van peer review georganiseerd. Nieuwe tentamens worden systematisch door een collega-examinator gezien, nieuwe collega's krijgen feedback van coaches op hun modulehandleidingen en schriftelijke opdrachten en de toetsing van de eerste- en tweedejaarswerkgroepen wordt besproken in het docentenoverleg. Ten behoeve van de betrouwbaarheid worden ook de antwoord- en beoordelingsmodellen gepeer-reviewed. De toetsen, bijbehorende antwoord- en beoordelingsmodellen en de gegevens over peer review vormen onderdeel van het cursusedossier dat de examinator bijhoudt en dat door de examencommissie kan worden opgevraagd. Studenten zijn vooraf geïnformeerd over vorm, weging en inhoud van de toetsen doordat dit vermeld staat in de cursushandleiding.

In de Onderwijs- en examenregeling is vastgelegd dat studenten recht hebben op inzage in gemaakt werk. Het panel stelt vast dat de toetsing voldoet aan eisen van validiteit, betrouwbaarheid en transparantie.

Studenten vinden dat ze in het algemeen goede feedback krijgen. Met name aan het begin van de opleiding is de feedback uitgebreid, vooral bij onderzoeksmethoden, met goede aanknopingspunten voor verbetering. In het vervolg van de studie is de feedback minder uitgebreid omdat verwacht wordt dat studenten weten hoe ze een paper moeten schrijven. De studenten die het panel ontmoette, kunnen zich hierin vinden. In de Onderwijs- en examenregeling is vastgelegd dat studenten uiterlijk binnen vijftien werkdagen de uitslag van hun toets moeten ontvangen. Deze termijn wordt niet in alle gevallen aangehouden. Het panel vindt dit onwenselijk.

Voor de bachelorscriptie bestaat een aparte handleiding en een door de examencommissie vastgesteld formulier. Docenten krijgen een toelichting op het gebruik van het formulier door de scriptiecoördinator, die de regie voert over het beoordelingsproces. De beoordeling vindt plaats door de scriptiebegeleider en een tweede lezer. De tweede lezer wordt door de opleidingsdirecteur per scriptiegroep aangewezen op basis van inhoudelijke en methodologische expertise. Beiden vormen onafhankelijk van elkaar hun oordeel en komen vervolgens in deliberatie tot een gemeenschappelijk oordeel. Als ze niet tot overeenstemming komen wordt door de examencommissie een derde lezer aangewezen, die een bindend oordeel geeft. Het verbaast het panel dat er geen overleg is tussen de drie lezers om tot een gezamenlijk oordeel te komen.

De bachelordocenten die het panel sprak, vinden dat de criteria voor het onderscheid tussen een voldoende en onvoldoende cijfer en voor een cum laude duidelijk zijn, maar dat het verschil tussen een 7 en een 8 multi-interpretabel is. De mate waarin docenten in de beoordeling ingaan op de deelaspecten loopt ook uiteen. Het panel begreep van de examencommissie dat de docenten gehecht zijn aan hun zelfstandige bevoegdheid. Volgens de docenten zijn de onderlinge verschillen in de praktijk gering en in het algemeen eerder in het voordeel dan in het nadeel van de student. De verschillen zijn volgens hen deels te verklaren doordat de tweede lezer geen zicht heeft op het begeleidingsproces, dat wel meespeelt bij de beoordeling. Door de onduidelijkheid van de criteria staat de consistentie van de beoordelingen naar het oordeel van het panel onder druk. Het panel heeft er kennis van genomen dat de opleiding bezig is de beoordeling aan te scherpen en tot een verbeterd beoordelingsformulier te komen. Het panel vindt dit een noodzakelijke verbeterstap, mede omdat de onderlinge verschillen in het gebruik van de beoordelingsformulieren bij het lezen van de eindschrijfties (zie standaard 4) ook het panel waren opgevallen. Het panel is van oordeel dat het toestaan van eigen discretie aan docenten zich slecht verhoudt tot beleid dat in gezamenlijk overleg is afgesproken. De behoefte van studenten aan meer standaardisatie bij de afronding van het bachelorproject is al genoemd bij standaard 2.

De examencommissie is een gezamenlijke commissie voor de bacheloropleiding Politicologie, de masteropleiding Political Science en de masteropleiding Conflict Resolution and Governance. De leden zijn onafhankelijk van het management. De commissie heeft ook een extern lid, werkzaam aan een andere universiteit, die eenmaal per jaar meevergadert en adviseert over het functioneren van de examencommissie. Het panel vindt dat dit getuigt van een open opstelling. De commissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretariaat. De leden krijgen uren voor hun taak in de examencommissie. Zoals hierboven vermeld wijst de examencommissie examinatoren en tweede (en eventueel derde) scriptiebeoordelaars aan. Een andere taak van de commissie is het voorkomen van en optreden bij gevallen van fraude en plagiaat. De procedures hiervoor zijn naar het oordeel van het panel adequaat. Daarnaast bewaakt de examencommissie de toetskwaliteit door jaarlijks een toetscommissie in te stellen die een deel van de opleiding samen met een toetsdeskundige doorlicht, en hierover rapport uit te brengen aan de opleidingsdirecteur. De resultaten worden besproken met alle docenten tijdens de halfjaarlijkse Onderwijsmiddag van de afdeling, en zo nodig krijgen docenten individueel feedback op de gebruikte toetsen en toetsvormen. In 2015-2016 onderzocht de examencommissie de kwaliteit van de masterscripties.

De aanbevelingen uit dat onderzoek over het aanscherpen van de criteria en het standaardiseren van de deliberatie tussen eerste en tweede lezer, zijn deels ook van toepassing verklaard op de bachelorscriptie en worden, zoals hierboven vermeld, momenteel ter hand genomen. Het panel stelt vast dat de examencommissie haar wettelijke taak goed vervult door systematisch en actief op te treden.

Overwegingen

Op basis van de schriftelijke en mondelinge informatie stelt het panel vast dat de toetsing is gebaseerd op een deugdelijk toetsplan en aan de vereiste kwaliteitscriteria voldoet. De examencommissie en door haar ingestelde toetscommissie werken actief aan de borging van de toetskwaliteit. Verbetering van het beoordelingsproces voor de bachelorscriptie is hier een goed voorbeeld van. Het panel vindt het belangrijk dat de docenten hier collegiaal aan meewerken en geen beroep doen op hun discretionaire bevoegdheden bij beoordeling als er opleidingsbreed afspraken zijn gemaakt. Het opleidingsmanagement dient hierop toe te zien. Twee andere punten die het panel voor verbetering vatbaar vindt, zijn de nakijktermijnen die niet altijd nagekomen worden, en het inzetten van promovendi bij toetsing en beoordeling. Deze kritiekpunten wegen naar het oordeel van het panel niet op tegen de positieve aspecten. Het panel beoordeelt de toetsing daarom als voldoende.

Conclusie

Bacheloropleiding Politicologie: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de resultaten van tussentijdse en afsluitende toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Om het gerealiseerde eindniveau te beoordelen heeft het panel een steekproef van vijftien bachelorscripties en de bijbehorende beoordelingsformulieren bestudeerd en gesproken met een aantal alumni. De selectie van de scripties is beschreven bij de werkwijze van het panel.

De bachelorscriptie is het eindwerk van de opleiding. Studenten werken in afstudeergroepen van maximaal vijftien studenten individueel aan hun onderzoek. Zie standaard 2 voor een beschrijving van de bachelorprojecten. In het algemeen kan het panel zich vinden in de cijfers die aan de verschillende scripties zijn toegekend. Soms zou het panel een lager cijfer gegeven hebben, maar het kwam ook voor dat het oordeel van het panel hoger uitviel dan het vermelde eindcijfer. In het algemeen vindt het panel dat de kwaliteitsverschillen overeenkomen met de hoogte van de gegeven cijfers. Alle scripties zijn van voldoende niveau en laten zien dat de studenten de beoogde leerdoelen hebben behaald. Een aantal scripties was uitstekend, met een originele vraagstelling en een systematische en gedegen uitwerking.

Over een aantal beoordelingsformulieren is het panel kritisch. De beoordelingscriteria en de explicitering van criteria en motivering door eerste en tweede beoordelaar zijn niet altijd helder en intersubjectief genoeg. Dit leidt tot onduidelijke feedback en te weinig expliciete motivering van de toegekende cijfers. In één geval was het commentaar zeer kritisch op alle onderdelen, terwijl de scriptie als geheel toch als net voldoende bevonden is. Het panel constateert ook grote verschillen in de mate van uitgebreidheid van de beoordeling, sommige beoordelaars geven punten per onderdeel, andere niet. Het stelt het panel gerust dat deze punten al door de opleiding zelf zijn signaleerd (zie standaard 3) en dat hierop al actie wordt ondernomen.

Tijdens het bezoek heeft het panel gesproken met vier alumni die nu de masteropleiding Political Science volgen of in september 2017 aan een masteropleiding gaan beginnen. Uit het gesprek bleek dat zij zich goed voorbereid voelen voor een aansluitende opleiding op masterniveau. Uit de cijfers blijkt dat het overgrote deel van de afgestudeerden (ongeveer negentig procent) doorgaat met een masteropleiding. Voor degenen die wel een positie op de arbeidsmarkt ambiëren, organiseert de opleiding activiteiten ter oriëntatie waarbij ook alumni worden betrokken (zie ook standaard 2). De coördinator van de professionele leerlijn vervult hierin een stimulerende rol. De opleiding nodigt regelmatig alumni uit als gastsprekers bij colleges. Alumni houden contact met elkaar via de Alumnikring Politicologie via jaarlijkse workshops, lezingen en netwerkseminars. Het panel stelt vast dat de opleiding waarde hecht aan de contacten met alumni en daar profijt van heeft.

Overwegingen

Op basis van de bestudeerde scripties en het gesprek met de alumni concludeert het panel dat de afgestudeerden de beoogde eindkwalificaties realiseren. De geplande standaardisering van de beoordelingsprocedure en -criteria zal bijdragen aan een grotere intersubjectiviteit en navolgbaarheid van de gegeven oordelen. Het panel vindt dit een noodzakelijke ontwikkeling en waardeert dat hiervoor al actie wordt ondernomen. Gevoegd bij de tevredenheid van de alumni over hun opleiding leidt dit tot een voldoende oordeel van het panel voor deze standaard.

Conclusie

Bacheloropleiding Politicologie: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel is van oordeel dat de eindkwalificaties adequaat weergeven wat van een academische bachelor in de politicologie wordt verwacht. Het curriculum biedt een goede combinatie van verbreding en verdieping. Het programma is logisch opgebouwd, aan de hand van vier leerlijnen. De inhoud van het programma is van het juiste niveau. De werkgroepen die in het eerste jaar parallel lopen aan de hoorcolleges en het daaraan verbonden mentoraat, zijn een sterk punt. Het mentoraat zal worden uitgebreid naar het tweede jaar, wat moet bijdragen aan vermindering van de uitval en vertraging na het eerste jaar. Het programma is voldoende studeerbaar, maar studenten zouden actiever benaderd kunnen worden door de studieadviseur bij dreigende vertraging. De staf is goed gekwalificeerd en de beschikbare expertise is breed. Veel stafleden hebben majeure onderzoeksverplichtingen. Om de continuïteit van het onderwijsprogramma te verzekeren zijn er stafleden aangesteld met een specifieke onderwijstaak. De verbinding tussen onderwijs en onderzoek dient daarbij goed bewaakt te worden. Het curriculum, het personeel en de voorzieningen vormen een samenhangende onderwijsleeromgeving voor de studenten. Er is een toetsbeleid ontwikkeld met aandacht voor de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van toetsing. De toetsen zijn van het juiste niveau. Naar aanleiding van een onderzoek door de examencommissie wordt er nu gewerkt aan verbetering van het beoordelingsproces bij de bachelorscripties. De examencommissie en toetscommissie vervullen hun taken actief en systematisch. De bachelorscripties en de feedback van alumni laten zien dat de afgestudeerden de beoogde eindkwalificaties realiseren. Samenvattend beoordeelt het panel alle standaarden als voldoende. Het eindoordeel is daarmee voldoende.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Politicologie* als 'voldoende'.

ADVIEZEN VOOR VERBETERACTIES

Het panel constateert vanuit zijn internationale achtergrond (België, VS en VK) met waardering dat de Nederlandse opleidingen in internationaal perspectief duidelijker gestructureerd en doordacht zijn dan de opleidingen elders. Ter verdere verbetering van de opleiding adviseert het panel de professionele leerlijn door te ontwikkelen en ook grotere stages toe te staan dan de 12 EC die een student daar nu maximaal aan mag besteden. Het panel ondersteunt het voornemen van de opleiding om het mentoraat uit te breiden naar het tweede jaar en adviseert daarbij rekening te houden met de mogelijke verschillen in behoefte tussen eerste- en tweedejaarsstudenten. Omdat ook goede studenten verloren kunnen lopen, is het panel van oordeel dat een actiever monitoring- en uitnodigingsbeleid van de studieadviseur wenselijk is. Het panel adviseert in het aanstellingsbeleid te zorgen dat de verbinding tussen onderwijs en onderzoek gehandhaafd blijft. Het panel ondersteunt de ingezette activiteiten om de beoordeling van de bachelorscripties aan te scherpen en tot een verbeterd beoordelingsformulier te komen. Het panel adviseert tevens meer eenduidigheid aan te brengen in de afronding van de bachelorprojecten. Twee andere punten die het panel voor verbetering vatbaar vindt, zijn de nakijktermijnen die niet altijd nagekomen worden, en het inzetten van promovendi bij toetsing en beoordeling.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: CURRICULA VITAE VAN DE PANELLEDEN

Dr. C. (Christien) van den Anker is Associate Professor of Politics and International Relations at the Faculty of Health & Applied Sciences at the University of the West of England in Bristol (UK) since 2006. Between 2001-20016, she worked as a Lecturer in Global Ethics and as Deputy Director at the Centre for Global Ethics at the University of Birmingham, UK. Christien is an internationally established specialist in human rights and contemporary slavery. In her work, she refocused the narrow human trafficking debate to encompass all forms of slavery, clarified the migration-slavery nexus, and pioneered partnerships working for research-based advocacy.

Prof. dr. M. (Marijke) Breuning [chair] is Professor of Political Science at the University of North Texas, USA. She specialises in foreign policy decision making, with a specific interest in development cooperation and small states, as well as the politics of international children's rights (and especially intercountry adoption), women/gender and politics, and the sociology of the profession. Marijke has published numerous refereed journal articles and book chapters, as well as three books. She has served as an editor of the *American Political Science Review* (2012-2016), and previously served as a member of the inaugural editorial team of *Foreign Policy Analysis*, a journal of the *International Studies Association*, an editor of the *Journal of Political Science Education*, and book review editor of *International Politics*. She serves – or has served – on several editorial boards and in various leadership positions in the International Studies Association and American Political Science Association.

K.J.M. (Kaisa) de Bel started her studies in Political Science in 2013 at Leiden University, specialising in International Relations. In 2015, she decided to read Law next to her Political Science studies at the same university. Kaisa is an active member of various committees of study association SPIL, and was in 2014-2015 a member of the board. Currently, she is a member of the advisory board of SPIL. Between 2014-2016, she offered secondary school pupils advice on studying Political Science.

Prof. dr. D. (Dirk) De Bièvre is Associate Professor of International Politics and International Political Economy at the University of Antwerp, Belgium. He studied in Leuven (Belgium), Louvain-la-Neuve (Belgium), Konstanz (Germany), and Firenze (Italy), where he obtained his PhD at the European University Institute (EUI) in 2002. He specialises in European trade policy, the World Trade Organisation, and interest group mobilisation. Before joining the Antwerp Faculty in 2006, Dirk was a post-doctoral researcher at the Max Planck Institute for Research on Collective Goods in Bonn (Germany), and an EU and Volkswagen Foundation research fellow at the Mannheim Centre for European Social Research (MZES). He has taught at the universities of Brussels, Mannheim, Dresden, Leuven, and was a visiting fellow at the Department of Government of the London School of Economics and Political Science (LSE) during the academic year 2014-15.

Prof. dr. F. (Ferdinand) De Ville is Associate Professor at the Centre for EU Studies at Ghent University, Belgium. He received a master degree (2007) and a PhD (2011) in Political Science at Ghent University. In his dissertation he analysed the relationship between the international trade regime and European social, environmental and consumer protection. Ferdi has also done policy advisory research on European trade policy for the Flemish government.

Dr. R. (Renske) Doorenspleet is Associate Professor at the University of Warwick, UK. She is a graduate of the University of Leiden; after a postdoctoral fellowship at Harvard University (USA) in 2002/2003, she started a research project on democracy in divided countries, funded by NWO. She has taught courses on comparative politics, democratisation and development, statistics and research methods. During the academic year 2011-2012, she got an academic fellowship and grant of the Institute for Advanced Teaching and Learning, in order to innovate teaching in politics, combining film and theatre projects with academic research and teaching around the theme of democracy. During 2012-2014, Renske was the political science coordinator of Warwick's

interdisciplinary Q-step Centre, and developed new politics degrees offering quantitative social science training. Her research focuses on democratic transitions and consolidation in comparative perspective. Her articles have been published in academic journals such as *World Politics*, *Democratization*, *Acta Politica*, *the International Political Science Review*, *Ethnopolitics*, *Government and Opposition* and *the European Journal of Political Research*. She is also the author of *Democratic Transitions* (Boulder, CO: Lynne Rienner, 2005), co-editor of *One-Party Dominance in African Democracies* (Lynne Rienner, 2013) and of *Political Parties, Party Systems and Democracy in Africa* (Palgrave Macmillan, 2014). At the moment, she is working on a new book, which will explore the value of democracy in comparative perspective (Palgrave Macmillan, 2018).

Prof. dr. P. (Peter) Vermeersch is Professor of Politics at the KU Leuven, Belgium. He is currently director of the LINES Institute (Leuven International and European Studies) and affiliated as senior researcher with the Centre for Research on Peace and Development – both at KU Leuven. In 2007 and 2008, he was a visiting scholar at the Minda de Gunzburg Center for European Studies, Harvard University. Peter is a graduate of the University of Leuven, but he also studied, lived and conducted research in Central Europe and the Balkans. His research focuses on minorities and migration, democratisation, reconciliation and nationalism. His articles have appeared in academic journals such as *The European Journal of Sociology*, *Europe-Asia Studies*, *Ethnic and Racial Studies*, *Communist and Post-Communist Studies*, *The Journal of Ethnic and Migration Studies*, and *East European Politics and Societies*. Peter is also the author and editor of several academic books. In addition, he is an associate editor of *Nationalities Papers: The Journal of Ethnicity and Nationalism* and a board member of PEN Flanders, and he serves on the editorial board of *Karakter*, a Dutch-language journal that publishes essays about all aspects of science. In 2011 and 2012 Peter Vermeersch was part of the organising team of the G1000, a largescale deliberative citizens' initiative held in Belgium.

BIJLAGE 2: DOMEINSPECIFIEK REFERENTIEKADER

1. Inleiding referentiekader

Het domeinspecifiek referentiekader Politicologie is opgesteld op 22-01-2016 ten behoeve van de beoordeling van de bachelor- en masteropleidingen aan de universiteiten in Nederland die binnen het cluster Politicologie 2015 vallen (Vrije Universiteit, Universiteit van Amsterdam, Radboud Universiteit, Leiden Universiteit). In het referentiekader worden de minimumeisen geformuleerd waar een wetenschappelijke opleiding in een (deel)gebied van de politicologie aan moet voldoen. Met behulp van dit referentiekader kunnen de opleidingen politicologie de gemaakte keuzes nader beargumenteren en aantonen dat aan de criteria uit het accreditatiekader van de NVAO wordt voldaan.

2. Domeinspecifiek referentiekader opleiding Politicologie

De opleiding Politicologie bereidt voor op de zelfstandige beoefening van de Politicologie en op de beroepsmatige toepassing van de in de opleiding verworven wetenschappelijke kennis en vaardigheden. De politicoloog is gespecialiseerd in het herkennen en analyseren van conflicten tussen en collectieve besluitvormingsprocessen door groepen en organisaties, van de materiële en immateriële belangen, instituties en machtsprocessen die deze conflicten en besluitvorming beïnvloeden, en van de resulterende maatschappelijke effecten. De politicoloog is dankzij zijn/haar specialisme in staat om (de oorzaken en effecten van) hedendaagse maatschappelijke ontwikkelingen te analyseren, zoals globalisering & regionalisering, technologische ontwikkelingen zoals de ICT revolutie, de kennismaatschappij, en de rol van diversiteit.

In lijn met de afspraken die op Europees niveau voor Politicologie zijn gemaakt (European Conference of National Political Science Associations, 1 september 2003) en aansluitend bij hoe wereldwijd het vakgebied wordt omschreven, worden de volgende onderdelen van de Politicologie als wezenlijk voor een goede beroepsbeoefening gezien en zouden minimaal deel van de studie moeten uitmaken: Politieke Theorie/Geschiedenis van politieke ideeën/Politieke Filosofie; Methoden van onderzoek (kwalitatief en kwantitatief); het politieke systeem van het eigen land en van de Europese Unie; Vergelijkende Politicologie; en Internationale Betrekkingen. Deze Europese afspraken betreffen de bacheloropleiding. Verder verschilt per instelling de mate van aandacht voor de volgende onderdelen: Bestuurswetenschap en Beleidsanalyse, Conflictstudies, Politieke Besluitvorming, Politieke Economie, Politiek Gedrag, Politieke Geschiedenis, Politieke Sociologie, en Politieke Psychologie. Masteropleidingen bieden veelal niet het volledige spectrum van de politicologie, maar brengen hun eigen accent(en) aan.

De bacheloropleiding bereidt voor op de beoefening van een breed scala aan beroepen in de beleidsmatige sfeer alsmede op een vervolgstudie die meer autonomie vraagt; de master Politicologie verscherpt en verdiept de politicologische kennis en (onderzoeks)vaardigheden en bereidt voor op de zelfstandige uitoefening van beroepen op academisch niveau. De opleidingen hebben niet tot doel één specifiek beroepsprofiel naast dat van de wetenschappelijke onderzoeker te ontwikkelen. De huidige eisen vanuit de kennismaatschappij vergen juist een breed beroepsprofiel dat voldoende mogelijkheden biedt om mobiel en flexibel te kunnen werken zowel in publieke, non-profit en hybride organisaties, als in de particuliere sector. De huidige eisen aan een verantwoordelijke wetenschapsopleiding die voorbereidt op het werken in de kennismaatschappij houden echter ook in dat de opleiding Politicologie studenten opleidt die open staan voor en inzicht hebben in kennis uit andere disciplines en die in staat zijn politicologische kennis op een inzichtelijke manier aan niet-politicologisch geschoolden over te brengen, de hoeveelheid aan informatie doelgericht en effectief te bundelen, verworven kennis toe te passen in situatie van (collectieve) besluitvorming, actief en kritisch aan publieke discussies over politicologische vraagstellingen deel te nemen, alsmede zelfstandig de steeds veranderende stand van kennis bij te houden. Op basis van bovenstaande omschrijving en de 'Dublin-descriptoren' kunnen de volgende verschillen worden onderscheiden in competenties tussen een afgestudeerde bachelor politicologie en een afgestudeerde master politicologie:

Dublin Descriptoren	Bachelor	Master
Kennis en inzicht (DD1)	voldoende kennis over recente ontwikkelingen in het vakgebied om een wetenschappelijk onderbouwd oordeel te vormen	in staat zijn om kennis te integreren en met complexe materie om te gaan
		Inzicht in de specifieke positie van Politicologie te midden van andere wetenschappen
Toepassen kennis en inzicht (DD2)	vaardigheid om disciplinaire kennis te verwerken; toepassing van kennis op verschijnselen die tijdens de bachelorstudie onder de aandacht zijn gebracht	vaardigheid om kennis uit voor de politicologie relevante disciplines te verwerken en toe te passen op de analyse van politicologische problemen; toepassing van kennis ook op verschijnselen die tijdens de studie niet expliciet onder de aandacht zijn gebracht
	in staat zijn om vanuit politicologische inzichten maatschappelijke problemen te onderkennen en te analyseren	in staat zijn om vanuit politicologische inzichten complexe maatschappelijke problemen te onderkennen en te analyseren en oplossingen op hun waarde te schatten
	competenties voor het opstellen en verdiepen van argumentaties in het algemeen en voor het oplossen van problemen op het vakgebied	in staat zijn om een originele bijdrage ter oplossing van maatschappelijke problemen te leveren
Oordeelsvorming (DD3)	Het op waarde kunnen schatten van opzet en uitkomsten van empirisch wetenschappelijk onderzoek	Het op waarde kunnen schatten van opzet en uitkomsten van empirisch wetenschappelijk onderzoek, inclusief de methodologische en methodisch-technische aspecten daarvan
	voldoende kennis van normatieve theorieën om de waardegeladenheid van zowel wetenschappelijke theorieën als van beleidsvoornemens te onderkennen	diepgaande kennis van normatieve theorieën om een beargumenteerde positie in te nemen in debatten inzake de waardegeladenheid van zowel wetenschappelijke theorieën als van beleidsvoornemens
Communicatie (DD4)	in staat zijn om informatie, ideeën en oplossingen over te dragen	in staat zijn om wetenschappelijke kennis, inclusief de opzet van het onderzoek alsmede de motieven en overwegingen die hieraan ten grondslag liggen, duidelijk en ondubbelzinnig over te brengen. Deelname aan wetenschappelijke en publieke debat
Leervaardigheden (DD5)	kennis hebben van de volledige empirische cyclus van onderzoek door deelname onder begeleiding aan alle fasen van wetenschappelijk onderzoek	zelfstandig kunnen formuleren en uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek en het verslagleggen daarover

BIJLAGE 3: BEOOGDE EINDKWALIFICATIES

1. Kennis en inzicht

De afgestudeerde dient:

- a) kennis te hebben van en inzicht in de inrichting en werking van nationale, inter- en transnationale politiek-bestuurlijke systemen en processen, en van normatieve theorie.
- b) kennis te hebben van en inzicht in de relevantie van de belangrijkste onderzoeksmethoden, alsmede van andere disciplines (in het bijzonder recht, economie, geschiedenis en filosofie) voor de wetenschap der politiek.
- c) kennis te hebben van en inzicht in aard en locus van politiek in de hedendaagse samenleving.
- d) kennis te hebben van en inzicht in de belangrijkste theoretische stromingen, benaderingen en debatten in de Politicologie.
- e) alsmede meer specifieke empirische en theoretische kennis te hebben van de deelgebieden van de Politicologie.

2. Toepassen van kennis en inzicht

De afgestudeerde is in staat:

- a) tot het vergaren van informatie over politieke verschijnselen, het kritisch belichten van die verschijnselen aan de hand van concepten uit bovengenoemde kennisvoorraden, en het vermogen om met behulp daarvan zulke informatie handelingsgericht te kunnen verwerken, zowel individueel als in teamverband.
- b) tot het kunnen formuleren van een probleemstelling.
- c) tot het kunnen formuleren van een onderzoeksvraag.
- d) tot het kunnen formuleren en verantwoorden in hoeverre en waarom de in een onderzoek gevonden data een antwoord leveren op de onderzoeksvraag.

3. Oordeelsvorming

De afgestudeerde:

- a) is in staat om, aan de hand van theoretische kennis, actuele maatschappelijke en politieke verschijnselen te analyseren en te interpreteren.
- b) heeft een breed overzicht van methoden van empirisch politicologisch onderzoek en van hun mogelijkheden en grenzen.
- c) is in staat te formuleren en te verantwoorden, in hoeverre en waarom de in een onderzoek gevonden data een antwoord leveren op de onderzoeksvraag.

4. Communicatie

De afgestudeerde:

- a) is in staat om mondeling kennis over te dragen, voornamelijk via het houden van heldere voordrachten.
- b) is in staat schriftelijk kennis over te dragen, voornamelijk via het opstellen van goed leesbare rapporten.
- c) is in staat om actief en met goede argumenten, zowel mondeling als schriftelijk, te participeren in wetenschappelijke en politiek/maatschappelijke discussies.
- d) is in staat de gevonden data te verwerken in een heldere en goed leesbare rapportage.

5. Leervaardigheden

De afgestudeerde:

- a) is in staat tot het kunnen lezen en mondeling en schriftelijk samenvatten van theoretische en empirische wetenschappelijke teksten.
- b) is in staat om de bestanden te gebruiken van de voor de studie relevante bibliotheken en andere relevante informatiebronnen.

Studenten specialiseren zich in één van de thematische zwaartepunten binnen de studie Politicologie. Na deze specialisatie heeft de afgestudeerde, onverminderd het bepaalde in lid 1 tot en met 5, kennis en inzicht van:

- a) De belangrijkste theoretische stromingen en benaderingen binnen de betreffende specialisatie;
- b) De wijze waarop deze theorieën gebruikt kunnen worden om politieke ontwikkelingen te analyseren;
- c) De wijze waarop deze theorieën in empirisch onderzoek gebruikt kunnen worden;
- d) De normatieve relevantie van deze theorieën
- e) De manier waarop onderzoek in deze specialisatie een bijdrage kan leveren aan het analyseren van maatschappelijke vraagstukken, en het formuleren van oplossingen daarvoor.

BIJLAGE 4: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

Jaar 1: Basis			
Blok 1	Politieke en Economische Geschiedenis (6 EC)	Politieke Structuren en Processen (6 EC)	Werkgroep Semester 1 (6 EC)
Blok 2	Bestuur en Beleid (6 EC)		
Blok 3	Project 1: Informatie verzamelen en bewerken (6 EC)		
Blok 4	Politieke Theorieën (6 EC)	Introductie tot Politicologisch Onderzoek + Werkgroep (9 EC)	Werkgroep Semester 2 (3 EC)
Blok 5	Internationale Betrekkingen (6 EC)		
Blok 6	Practicum 1: Literatuuronderzoek (6 EC)		

Jaar 2: Verbreding & Verdieping			
Blok 1	Politieke Economie + Werkgroep (6 EC)	Inleiding Recht voor Politicologen (6 EC)	
Blok 2	Benaderingen en Debatten in de Politicologie + Werkgroep (9 EC)	Onderzoeksmethoden + Werkgroep (9 EC)	
Blok 3			
Blok 4	Kernmodule=Specialisatie: Internationale Betrekkingen/ Bestuur & Beleid/ Politieke Theorie en Politiek Gedrag (12 EC)	Project 2: Verdieping van onderzoeksvaardigheden (6 EC)	
Blok 5		Democratie en Rechtvaardigheid (6 EC)	
Blok 6	Practicum 2: Politicologische Vaardigheden + paper Democratie en Rechtvaardigheid (6 EC)		

Jaar 3: Verbreding & Specialisatie & Scriptie			
Blok 1	Vrije keuzeruimte (30 EC)		
Blok 2			
Blok 3			
Blok 4	Bachelorwerkcollege (12 EC)	Bachelorwerkcollege (6 EC)	
Blok 5	Bachelorproject /scriptie (12 EC)		
Blok 6			

BIJLAGE 5: BEZOEKPROGRAMMA

18 april		
8.30	8.45	Aankomst panel
8.45	9.15	Vorbereidend overleg en inzien documenten
9.15	10.15	Gesprek met management (NL, David Laws antwoordt mogelijk in het Engels): <ul style="list-style-type: none"> - Hans Brug (decaan faculteit), - Floris Vermeulen (afdelingsvoorzitter Politicologie), - Annette Freyberg-Inan (directeur Graduate School), - Richard vd Wurff (directeur College), - Marcel Maussen (dir Bachelor Politicologie), - Otto Holman (directeur Master Political Science & Conflict Resolution and Governance), - David Laws (wetenschappelijk coördinator MSc)
10.15	10.30	Overleg panel
10.30	10.45	Pauze
10.45	11.30	Gesprek met studenten BSc Politicologie (NL) <ul style="list-style-type: none"> - Boje Boogaerdt, - Bob Hamelers, - Gustav Eggers, - Lisa van den Boogaard, - Dirk Ritter, - Julia de Weijer
11.30	11.45	Overleg panel
11.45	12.30	Gesprek met docenten BSc Politicologie (inclusief mentoren) (NL) <ul style="list-style-type: none"> - Wouter van der Brug, - Judith Huigens (ook mentor), - Larissa Versloot (ook mentor), - Luc Fransen, - Robin Pistorius
12.30	13.00	Lunch (=pauze)
13.00	13.30	Overleg panel
13.30	14.15	Gesprek met studenten MSc Politicologie (ENG) <ul style="list-style-type: none"> - Barbara Koole (PPG), - Filip von Ubisch (EPER), - Jarno Hazekamp (PT), - Gustaaf van Oosterom (PE), - Annemiek Krans (IR) - Simon Graf (IR)
14.15	14.30	Overleg panel
14.30	14.45	Pauze
14.45	15.30	Gesprek met docenten MSc Politicologie (ENG) <ul style="list-style-type: none"> - Joost Berkhout, - Marlies Glasius, - Eric Schliesser, - Imrat Verhoeven, - Ursula Daxecker, - Darshan Vigneswaran
15.30	15.45	Overleg panel
15.45	16.15	Gesprek met Opleidingscommissies (OLC) (en studieadviseur masters) (NL) <ul style="list-style-type: none"> - Anne Loeber (vz OC), - Conny Roggeband (docentlid),

		<ul style="list-style-type: none"> - Isaya Wullings (Bpol studentlid), - Joeri vd Ende (Mpol studentlid), - Geertje Haverkamp (studieadviseur Mpol en CRG). NB: studentlid CRG is helaas met veldwerk.
16.15	17.00	Overleg panel
17.00	17.45	Alumni BSc en MSc Politicologie (NL) <ul style="list-style-type: none"> - Charlotte Renckens (bPol), - Tessa van Houtrijve (bPol), - Isabella Schulz (bPol), - Mila de Graaf (bPol), - Esmé Bosma (Mpol), - Giel van der Heijden (Mpol), - Danna Harmsen (Mpol)
17.45	18.15	Korte nabespreking dag 1/benoemen aandachtspunten dag 2
19.15	21.30	Diner panel
19 april		
8.30	8.45	Aankomst panel
8.45	9.15	Inzien documenten, voorbereiding gesprekken, inloopsprekuren
9.15	9.45	Gesprek met studenten MSc Conflict Resolution and Governance (ENG) <ul style="list-style-type: none"> - Natacha Vallette d'Osia, - Josh Walmsley, - Vikki de Jong, - Ibrahim Hamad
9.45	10.00	Overleg panel
10.00	10.15	Pauze
10.15	10.45	Gesprek met docenten MSc Conflict Resolution and Governance (ENG) <ul style="list-style-type: none"> - David Laws, - Anja van Heelsum, - Polly Pallister-Wilkins, - Martijn Dekker
10.45	11.00	Overleg panel
11.00	11.30	Alumni MSc Conflict Resolution and Governance (NL) <ul style="list-style-type: none"> - Hester de Gooijer, - Babet Vente, - Piet Vriend, - Swaan van Iterson
11.30	11.45	Overleg panel
11.45	12.00	Pauze
12.00	12.45	Gesprek met Examencommissie incl. studieadviseur bPol (NL) <ul style="list-style-type: none"> - John Grin (vz masters), - Sarah de Lange (vz bachelor), - Franca van Hooren, - Grace Coert (studieadviseur Bpol)
12.45	13.15	Lunch (= pauze)
13.15	14.00	Vorbereiden eindgesprek
14.00	14.45	Eindgesprek management (NL) <ul style="list-style-type: none"> - Hans Brug (decaan faculteit), - Floris Vermeulen (afdelingsvoorzitter Politicologie), - Annette Freyberg-Inan (directeur Graduate School), - Richard vd Wurff (directeur College), - Marcel Maussen (dir Bachelor Politicologie),

		- Otto Holman (directeur Master Political Science & Conflict Resolution and Governance), - David Laws (wetenschappelijk coördinator MSc)
14.45	15.00	Pauze
15.00	16.45	Opstellen voorlopige bevindingen
16.45	17.00	Mondelinge rapportage voorlopige bevindingen

BIJLAGE 6: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek de eindwerken bestudeerd van afgestudeerden met de volgende studentnummers:

Bacheloropleiding Politicologie

10248587	10389326	10272038
10004240	10421645	10533273
10203222	10250956	10334947
10178422	10430091	10421076
10195750	10463054	10176888

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in *hard copy* en deels via de elektronische leeromgeving):

- Cursusmateriaal en gemaakte toetsen van de volgende cursussen:
 - o Politieke theorieën,
 - o Internationale Betrekkingen
 - o Onderzoeksmethoden
 - o Democratie en rechtvaardigheid
- Boek Academische vaardigheden
- Richtlijnen en reglement bachelorscripties
- Notulen en Jaarverslag opleidingscommissie 2014-2015 en 2015-2016
- Notulen Jaarverslag examencommissie 2014-2015 en 2015-2016